Z histórie psychiatrie pre našich čitateľov

Z histórie psychiatrie

Jozef Hašto

V psychiatrii, psychoterapii a psychosomatike sú niektoré diela, ktoré majú svoju hodnotu aj keď boli napísané pred desiatkami rokov alebo dokonca na prelome 19. a 20. storočia. Príklady takých autorov? Emil Kraepelin, Eugen Bleuler, Sigmund Freud, Ernst Kretschmer, Kurt Schneider, Karl Jaspers, Franz Alexander, Manfred Bleuler, John Bowlby a mnohí ďalší.

K prominentom parí aj Werner Schwidder. Jeho práca o klinike neuróz je stále pozoruhodná.

Za totalitného režimu bol pre psychiatrov v Československu veľký problém dostať sa ku kvalitnej zahraničnej odbornej literatúre a bolo takmer nemožné absolvovať školenie napr. v psychoterapii u kompetentných kolegov v zahraničí alebo pozvať ich hosťovať k nám.

V 70. a 80. rokoch sme si pomáhali prekladmi kvalitných odborných textov, ktoré sa potom šírili ako samizdaty. Keď sme autorom originálov alebo zahraničným vydavateľom vysvetlili situáciu u nás, bez problémov súhlasili s prekladmi.

V Bratislave sme založili tzv. bytové semináre („F-krúžok“, „F“ ako Freud, ktorý bol vtedy štátom netolerovaný autor, rovnako ako dynamická psychiatria). Na seminároch sa zúčastňovalo 10-15 psychiatrov a psychológov, takže tvorba prekladov a excerptov zo zahraničnej, hlavne psychoanalyticky orientovanej literatúry sa zintenzívnila.

V rámci týchto aktivít vznikol aj preklad Kliniky neuróz od Wernera Schwiddera. O tento samizdat bol záujem nielen na Slovensku, ale aj v Čechách.

Nazdávame sa, že aj po desaťročiach od publikovania originálu je zmysluplné, aby bol k dispozícii pre čitateľov nášho časopisu.

K prekladu:
Werner Schwidder Klinika neuróz

V prvých 7 dekádach minulého storočia sa vďaka Freudovej psychoanalýze a ňou inšpirovaných klinikov výrazne prehĺbilo chápanie neurotických porúch ako psychogénnych, teda zážitkovo podmienených porúch spracovávania konfliktov a deficitov vo vzťahových skúsenostiach. To ale neznamená, že by Freud a mnohí jeho následovníci boli slepí pre význam konštitúcie a vrodenej dispozície.

Diagnostické vymedzenie neurotických porúch/ochorení bolo v tej dobe širšie, než dnes v klasifikácii ICD-10, DSM-IV a DSM-5. Zahŕňalo nielen neurotické syndrómy (symptómové obrazy), ale do istej miery aj poruchy, ktoré by sa dnes diagnostikovali ako poruchy osobnosti (napr. histriónske, vyhýbavé, závislé, narcistické, schizoidné, depresívne, obsedantné, pasívne agresívne, borderline a i.).

Výskum „komorbidity“ sa podľa nových diagnostických klasifikácií opäť dopracováva k mnohorakým súvislostiam medzi týmito novými diagnostickými kategóriami.

Schwidderov súhrnný prehľad problematiky „kliniky neuróz“ je preto naďalej zaujímavý a inšpiratívny. Obsahuje množstvo pozoruhodných psychodynamických zistení a postrehov a všíma si aj interpersonálne aspekty. Schwidderova klinická skúsenosť a bravúrna znalosť rozsiahlej literatúry mu umožnili napísať text, ktorý možno považovať za reprezentatívne zhrnutie poznatkov za takmer 70 rokov od Freudovho vydania Výkladu snov. *Vo všeobecnosti sa dá povedať, že nie všetko, čo je staré v psychiatrii je aj zastaralé.* Niekedy je to dokonca naopak. Mnoho Schwidderových informácií pôsobí veľmi aktuálne a celkovo jeho text vyvoláva úctu k „starým múdrym autorom“.

Ešte informácia pre čitateľov

Autor cituje v texte 1248 prác, či už časopiseckých alebo monografických. Odkazy na ne ponechávame vo forme čísla v jednoduchej zátvorke, napr. /1/. Čitateľ, ktorý má záujem dopátrať sa k príslušnej citácii, môže sa obrátiť na Vydavateľstvo F (www.vydavatelstvo-f.sk). Otrocké prepisovanie obrovského zoznamu literatúry sme vzdali pre jeho časovú náročnosť.

Čísla v zdvojených lomítkach, napr. //352// uvádzajú stranu v originálnom texte.

Text prekladu vznikol už pred 44 rokmi a prešiel len zbežnou jazykovou úpravou. Narazíte v ňom určite na začiatočnícke prekladateľské kostrbatosti, ktoré však nemenia zmysel obsiahnutý v originále. Aj pre časopis sme prevzali pôvodnú úpravu prekladu.

Bratislava, 2017